

Előfizetési feltételek:
 Vidékre postán vagy helyben házhoz
 (horvá) egész évre 10 frt. Fél évre 8 frt.
 Negyed évre 4 frt.
Egyen száma 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
 Haásbó petitor egy szerzés hirdetésnél 12,
 kétszerinél 10, háromszorinál 8 kr.
 A nyilvántartási petitor 50 kr.
 Bélyegdíj külön 30 kr.
 Hirdetmények elfogadhatók a köz-
 zérő hivatalon kívül egyedül HANNEM-
 STEIN és VOGELER hirdetőszolgálati
 hivatalában Budapest: Dorottya-utca
 1. sz. 1. em. Bécs: Wallfischgasse 10. sz.
 Prága: Graben 27.

KÖZÉPPART

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:

Belváros, Klapka-ut. 15. sz. 1. em.
 A lap szellemi részét illető minden köz-
 lelemény a szerkesztőséghez intézendő. —
 Bermentelen levelek csak ismert e-
 zektől fogadhatók el. — Kéziratok nem
 adnak vissza.

Kiadóhivatal:

Belváros, Lipót-ut. 2. sz. földszint (Ker-
 técz József könyvnyomdai irodája)
 hova a lap anyagi részét illető közle-
 mények (előfizetési pözekek, hirdetmények
 kiadás körüli panaszok) intézendők.

Budapest, május 6.

Az egyház és állam közötti viszonyok rendezésére kiküldött nagy választmány hetes albizottsága a mai napon tartott ülésében egyhangulag kimondta a kötelező polgári házasság behozatalát a szegyházi bíraskodás megszüntetésével, és elhatározta, miszerint a kormány szállítsa föl, hogy ezekre nézve legelőbb folyó évi szeptember haváig törvényjavaslatot nyújtson be.

A hetes albizottságnak ezen megállapodásai azon sorrend szerint jöttek létre, melyet előlege-sen kifizített maga elé.

Egy évi várakozásnak ezen sovány eredmé-nyével egyelőre beérniük kell.

A polgári házasságnak kötelező módon leendő behozatala valóban idején volna már és a he-tes albizottság, melynek tagjai, úgy látszik, igen jól tudják, hogy a kormány az előttük és mel-lettük létező bizottságok munkálatait inkább jöv-őben hasznosítandó anyagnak, mintsem a lehet-őséghez képest hova-hamarább megvalósítandó és az életbe átültetendő intézmények alapjának tekintti, igen helyesen cselekedett, midőn az ál-tala elvben kimondottaknak törvényjavaslat-ban leendő előterjesztésére praeclusiv határidőt szabott.

A polgári házasság csakis kötelezőleg bir-hat értelemmel és oly eredménnyel, minőt ez intézmény behozatalától várunk. Azonban, úgy hiszszük, sokkal helyesebben cselekedett volna a 7-es albizottság, ha a kötelező polgári házassággal egyidejűleg kimondta volna a polgári anyakönyvek vezetését.

A polgári anyakönyvek ugyanis előbb-utóbb be fognak hozatni, mert nem nézhetjük már to-vább, hogy némely hitfelekezet saját papjai és hívőinek terhére sok, félig művelt és majdnem inséggel küzdő lelkeszt rendelvén ki, a köziga-gatás hátrányára rendetlenül vezetett és zavart okozó anyakönyvekkel bírjon.

Ezen állításunk igazságát a politikai ható-ságok nem egy esetben tapasztalhatják. Nem egy helyet ismerünk, hol a statisztikai adatok a népmozgalomról nagyon hiányosak, hol az ujjon-csozási lajstromok a törvényben előirt módon nem készíthetők el ép azért, mivel a lelkészek rendetlenül vezetett anyakönyveiknél nem ismerik ki magukat.

Ami az egyházi bíraskodást illeti, mely már most is a legszűkebb körre van szorítva, amennyiben az a házasság érvényességének megbirá-lására vonatkozott, a kötelező polgári házasság kimondásával egyben megszüntetendő; mert mi-helyt valamely polgári magistratúra bizzuk a házasság kötését, úgy mindenesetre csakis ilyen-től várható érvényességének megbirálása; mi-helyt a házasságot polgári kötésnek tekintjük, polgári hatóság illetékességi körébe vontuk azt.

Mi, megvalljuk őszintén, nem vagyunk azon török-szakad modornak barátja, melyet Német-oroszának soi-disant liberális harcsojai az egy-ház ellen megindítottak és a maga nemében pá-ratlan következetességgel folytatnak; de azért mégis nem eléggé sürgethetjük a törvényhozás-nál úgy, mint a kormánynál az egyház és állam közti viszonyok mielőbbi megállapítását és ren-dezését.

Emlékezzünk csak vissza azon nevezetes országgyűlési ülésre, midőn Deák Ferencz a Schopper-ügyben beismeré, hogy nincsenek fegy-vereink az egyháziak tulkapásai ellen, hogy e fegyverek a törvények és ezeket előbb meg-alkotni kell, hogy azoknak segélyével egy netán szükséges harcban a jogaival visszaélő, vagy külön jogokat arrogáló egyháziak fölött győze-delmeskedjünk.

Az intentált rendezés mindenesetre mielőbb vitessék keresztül, az avval járó törvények meg-alkotása pedig minél nagyobb véleményegység-gel történjék, mivel több, mint bizonyos, hogy az

ultramontánok úgy, mint Berlinben és Bécsben, ná-lunk is mindent elfognak követni, hogy azt meg-akadályozzák. Előre látható, hogy a mozgalom nem lesz kicsiny, hogy azon kör, mely egy Don Carlos-ból VIII. Károly királyt csinálni akar-na, mely a legitimitásnak szavát hangoztatja, mely a szárazság ellen processiókat ajánl és ha-ladásában föl nem tartózkodható műveltségben aranjuzei napjainak letűnését látja, ez elvben kimondott intézmények megbuktatására a köz-vélemény ellenére is törekedni fog. De megle-hetnek győződve arról, hogy törekvéseik hiuk maradnak és a kormány igyekezete mellett ma-holnap tán csak eljutunk oda, ahol az antilib-eralizmussal annyiszor vádolt Ausztria már van.

— **Ő fölsége** elnöklete alatt ma délben közös minisztertanács tartatik, melyben a kormány a hadügyi költségvetés tárgyában állapodik meg. A hadügy-miniszter a létszám leszállítását ellenzi, de hajlandó oly ideiglenes intézkedéseket tenni (nagyobb mérvű szabad-ságolások, az újonczok későbbi behivatása stb.), melyek által a hadügyi költségvetés a legközelebbi évben te-mesben leszállíthatassék. A kormány erre vonatkozó ha-tározatai valószínűleg a magyar hadügyi albizottságnak már ma d. u. ülésében nyilvánosságra jutnak.

— **A középpárti kör** a gymnásiumi és reálszkolai oktatás tárgyában beterjesztett miniszteri tv.-javaslat fö-lött tanácskozáin Schwarz Gyulának különvélemé-nyét — a görög nyelv, mint kötelező tantárgynak nyílt kérdéssé hagyása mellett — elfogadta, és Oláh Gyula azon javaslatával együtt, mely szerint a közoktatási miniszter a tudományosság modern színvonalán álló is-kolai szakkönyveknek beszerzése iránti intézkedésre ut-a-sítassék határozattá emelte.

— **A Deákpart** mai értekezletének tárgyát a közép-tanodai oktatásról szóló tv.-javaslat képezte.

Treffort közoktatási miniszter előadja, hogy ezen tjavaslat ámbár az előbb megállapított s még ezen ülés-zak alatt tárgyalandó javaslatok közé fölvéve nem volt, mindamellét engedve úgy a ház, mint a közvélemény kívánásának ezen a tanügyre nézve egyik legfontosabb tényezőinek még a jelenlegi ülészak alatti tárgyalását szükségesnek tartja, s annak fölvételét és elfogadását ajánlja.

Zsedényi Ede nem tartja időszertűnek e javaslat mostani tárgyalását, mert ugyan elismeri annak hordere-jét a tanügyre nézve, mégis azt hiszi; hogy ennél sokkal sürgetőbb tárgyak intézendők el s az ülészaknak rend-kívül meghosszabbítása sem lehetséges; továbbá a ta-nulmányi alapok jogi természetének földerítésére csak most küldetvén ki az albizottság, ezen tárgyalások befe-jezése előtt az iskolai alapokra nézve az intézkedés úgy sem történhetik meg.

Csengery Antal és Molnár Aladár czáfolatai után a tvjavaslat általánosságban elfogadtatott.

Az értekezlet erre megkezdő a tvjavaslat rész-letes tárgyalását.

— **A választási visszaélések megtorlására** vonat-kozólag a választási törvények novellája — öszhangzab-ban az új büntető törvényjavaslat különös részének, „a polgárok választási joga ellen elkövetett büntettek- és vétségek“-ről szóló nyolczadik fejezetével — a „Reform“-szerint a következő főbb intézkedéseket tartalma-zandja:

Kik valamely választót erőszak vagy erőszakkal való fenyegetés által választási jogának gyakorlásában megakadályoznak, a választási jog megsértésének vétsé-gét követik el, s 6 havi fogházis s egyenkint 200 írtig terjedhető büntetéssel sújtatnak. Ugyanez emben büntettet követ el s 2 évi büntőnöl büntethető az összeíró küldött-ség elnöke, tagja vagy jegyzője, ki a jelentkezett s joga-sítottnak talált választó nevét nem írja be a választók jegyzékébe, vagy ki a küldöttség által jogosítottnak nem talált személy nevét írja be.

A szavazatszedő küldöttség azon tagja, ki a) a vá-lasztáskor neki hivatalánál fogva átadott szavazati jegyet meghamisítja az által, hogy reá a szavazó belecyezése nélkül más nevet ír; b) ki a szavazásra használt golyókat vagy más szavazási eszközöket kieseréli, azokból elvesz vagy azokhoz hasonlítottakat jótalanul tesz; c) ki a szavazatot más jelöltnék részére írja be, vagy d) a szava-zatokat hamisan számítja össze; öt évig terjedő büntőnöl büntetendő, csak akkor lévén azonban megindítható a büntető eljárás, ha a visszaélés ezen a választás alatt vagy befejezte után legelőbb huszonnégy órával a kül-döttség vagy az azt kiküldő hatóság előtt fölszólalás történ.

Ki másnak neve alatt szavaz vagy jelentkezik a

szavazásra, vétséget követ el s egyhavi elzárással s száz írttal büntethető. Ki a választónak, vagy ennek tudtával családjá tagjának vagy hozzátartozójának azért, hogy bi-zonyos jelöltre szavazzon vagy ne szavazzon, vagy a szavazástól tartózkodjék, pénzt vagy más előnyt ad vagy ígér, — úgy az is, ki a neki vagy tudtával családtagja, vagy hozzátartozójának ily czélból adott pénzt vagy más előnyt elfogadja, het havi fogházissal s ezer írt pénzbünté-téssel büntethető. A közhivatalnok vagy közszélgeljáró, ki hivatalos kötelességére vonatkozó cselekménye vagy igérete által valamely választót bizonyos jelölt melletti vagy elleni szavazásra vagy a szavazástól tartózkodásra bíri törekszik, 2 évig terjedhető fogházissal büntetendő. — Az e kikezdésben foglalt eseteknél csak úgy in-dítható meg a büntető eljárás, ha a cselekvény el-követése után harmincz nap alatt a bíróságnál följe-lentetett.

Az elősorolt büntettek vagy vétségek elkövetői ellen a büntetésen fölül a politikai jogok gyakorlásának fölfüggesztése — közhivatalnoknál hivatalvesztés is — alkalmazandó.

— **A magyar delegatio hadügyi albizottsága** ma d. e. 10 óra után tartott ülésében, melyen Kuhn közös had-ügyminiszter és Andrássy Gyula gróf külügyminiszter is részt vettek, folytatta a közös hadügyi költségvetés tárgyalását.

A 18-dik ezimen: „számfölsöttek illetekei“ az elő-írányzott 791,942 forint helyett 750,000 forint szava-zatott meg. — A 19-dik ezim: „átteletek magasabb lakdijosztályba“, mely 24,361 forinttal volt fölvéve, tö-rültetett.

Tárgyalás alá vétetett a közös hadügyminiszternek előterjesztése az 1872-dik évi költségvetés X. czime 5-ik tételének 109,000 írtnyi rendkívüli hitelből fennmaradt 66 ezer forintnyi összeg felhasználása czéljából. Az el-lített 100 ezer forintnyi összeg a lovasság elhelyezésére szavaztatott meg; miután azonban a közös hadügymi-niszterium czélszerűségi szempontból elállott eredeti ter-vétől, s illetőleg annak kivételét későbbre halasztotta, 1873-ban a megszavazott összegre nézve kezelési hatá-r-idő meghosszabbítás engedélyeztetett.

Eközben a hadügyminiszterium azon meggyőződés-re jutott, hogy a lovasság elhelyezése tekintetében sok-kal czélszerűbb lesz más módról gondoskodni, s a meg-szavazott összegből eddig 25,800 forintot a gyalogság elhelyezésére fordított. Ezen czélból még 8450 írtintnyi összeg lesz szükséges. — Az ekkép fennmaradt 66 ezer forintnyi maradékot a közös hadügyminiszter jelenleg részben a grippi erődnél Spalotaban egy második eme-let fölépítésére (40,000), részben a pettani kincstári laktnyak átalakítására (26 ezer forint) kívánja fölhasz-náltatni.

A hadügyi albizottság a közös hadügyminiszter által kért összeg felhasználását e czélra megtagadta.

Miután ő fölsége elnöklete alatt déli 12 óraker köz-ös miniszteri tanács tartatik, az albizottság tárgyalása 3/4 12 óraker véget ért. Legközelebbi ülés ma d. u. 1/2 3 óraker.

— **A magyar delegatio külügyi albizottsága** ma d. e. tartott ülésében, melyen a közös kormány részéről Orozy Béla volt jelen, Keglevich Béla gr. a vörös könyv megszüntetését indítványozta. A indítvány nem vétetett érdemleges tárgyalás alá, hanem a legközelebbi ülésre ha-lasztatott, melyen Andrássy Gyula gr. is jelen leend. A bizottság ezután tételenként tárgyalás alá vette a közös külügyminiszterium költségvetését.

A keleti akadémia eziménél azon ifjakra nézve, kik az intézetben államkölségen neveltetnek, a magyar nyelv ismerete kötelezőnek mondatott ki, s illetőleg, a köz-ös külügyminiszter fölszóllíttatni határozatott, hogy a fölvételi föltételek közé a magyar nyelv ismeretét is beleik-tassa. Az albizottság a delegatio régiebb határozatai érte-lmében ezuttal ismételve sürgeti, hogy a magyar nyelv tanítása czéljából a keleti akadémian egy nyelvtár alkal-masztassék.

A keleti akadémia födözete nem lévén a budgetben a kormány fölszóllíttatott, hogy ennek fölvétele iránt gondoskodjék. A persa követségre előírányzott tétel, úgy szintén a rendelkezési alap kérdése függőben hagyatott s a holnapai ülésben fog tárgyalás alá vétetni, melyen Andrássy Gyula gr. is részt veend. A budget többi tételei mind megszavaztattak, s az ülés 1 óraker vé-get ért.

— **A központi bizottság** ma d. e. 10 óraker foly-tatta és befejezte az ügyvédi rendtartásról szóló tv.-ja-vaslat tárgyalását.

Az ügyvédi díjakról szóló VI. fejezet 53—56. §§-ai csekély irány-módsítással elfogadtattak; az 57. §-ban kifejezés adatott annak, hogy azon esetben is, ha magá-ban a perben a polg. prtartás 252. § értelmében az ügy-véd díjai saját fele irányában meg nem állapittatik, a díjjegyzéket a kamara választmánya állapítja meg; az 58—63. §§ csekély stýláris módosításon mentek át; a 64. §, mely a helyettesítés esetében felelősségről szól, akként

Huszarjanc

módosított, hogy ha a helyettesítés a fél előleges értesítése és beleegyezésével történt, akkor a felelősség a helyettesített ügyvédet terheli.

A 65. §-ban elfogadott azon indítvány, hogy vagyontalan perlekedők ellen az ügyvéd a díjakat nem csak azon esetben, ha a fél perének eldöntése folytán, hanem ha bár miként vagyonhoz jut, — követelheti.

Az ügyvédek felelőségéről szóló fejezet csekély módosításokkal egészben meghagyatott.

A fegyelmi eljárásról szóló fejezet 78. §-mellőzetett.

A 82. §-ban a fegyelmi határozat ellen föllebbezési határidő 3 naptól 8 napra emeltetett.

A 83—110 §§-ok stílusi módosításokkal elfogadtak, csupán a 109 §-bővített azzal, hogy az ügyvédjelöltek elleni eljárást a választmány a jelöltek előzetes meghallgatása után intézi.

Az átmeneti intézkedések 112. §-ában kimondott, hogy a kamara alakulási ülésében a büntető vagy fegyelmi vizsgálat alatt álló ügyvéd részt nem vehet.

A 114. §-következő része mellőzetett: „A jelen törvény életbeléptekor a jogi tanfolyamot már megkezdett ifjak pedig csak úgy bocsáthatók az ügyvédi vizsgára, ha a jogtudomány elnyerését s két évi joggyakorlat betöltését kimutatja.”

Ezzel a tervvel tárgyalása befejeztetvén előadva Matuská Páter választott meg s a jelentés valószínűleg a holnapi ülésben fog bemutatattani.

— A temesvár-orsovai vonal kiépítése tárgyában, mint a „P. L.” írja, tegnapelőtt délelőtt megkezdtek a tanácskozások. A kormány részéről jelen vannak Gyöcsy pénzügyminiszter, Zichy József gr. közlekedési miniszter, Hieronymi államtitkár, Oetl osztálytanácsos, Madarassy államtitkár és Leeb miniszteri tanácsos. Az osztrák-államvespálya túsaratulat Wodianer b., Zichy Henrik gr., Szécsen Antal gr., Besson és Engerth urak képviselték. A tanácskozás tegnapelőtt 9 órától 3 óráig tartott. Ugyanc kérdésben d. e. 8 órákor minisztertanács tartott az érintett tanácskozás eredménye ügyében, s 10 órákor ismét megkezdődött az értekezlet, mely 3 óra utánig tartott. Mára a tisztviselők képviselői is meghívtak s azután fognak a tárgyalások az államvespályával folytatattani.

A magyar büntető törvénykönyv javaslata.

Lapunk vasárnapi számában jelentettük, hogy a magyar büntető törvénykönyv javaslata legközelebb kikerül a sajtó alól, és egyidejűleg megígértük, hogy e művet lapunkban ismertetni fogjuk.

A magyar büntető törvénykönyv javaslata két részből és 453 §-ból áll.

Mielőtt ezeknek ismertetéséhez hozzáfognánk, legyen szabad a javaslat indoklásáról szólnunk, minthogy ebben vannak letéve azon alapeszmék, melyek a leendő büntető-törvény bázisát képezik; ebben vannak kifejezve azon elvek, rendszerek és uralkodó szempontok, melyek az általunk ismertetendő mű tervezése és összeállításánál szem előtt tartottak.

A jelen törvényjavaslat alapelve ugyanaz, mit az 1840. U. tvezzik elfogadott, s ami Szalay László szerint az 1843-ki javaslat alapelveit képezte, más szavakkal: az igazság és a jogos érdekek ortalmaszása, utóbbi pedig a hasznosság. Az igazság és a hasznosság egyesített elveiből képezett „theorie complexe” (egyesítési alapelv) szolgál irányul.

Az indokolásban idézve látjuk a legkitűnőbb kriminalistákat s a code pénal-t; az idézetek az egyesítési alapelv mellett szólnak, melyet mai napság a büntetőjog terén tett haladás mellett a legezérlényosnak tartanak.

Mi nem tarthatjuk földadatunknak e helyen egy büntető-jogi elméletet bonczkés alá venni. A tudományunk kell erről nyilatkoznia. De nem hagyhatjuk figyelmen kívül a többször érintett indoklásnak azon pontjait, melyekből kitétni, hogy az egyesített elméletek közül egy sem állhat ön önállóan s úgy, hogy a büntetőjog földadatát és célját kielégítendő. Az abszolút igazság elmélete önmagában nem vezet a kívánt célhoz, „mert, ha a mindaz, ami erkölcsileg beszámítható, ami ezen tekintetből megrovást érdemel, vagy erkölcsi undort ébreszt, a polgári hatalomnak büntető hatósága alá vonatatták: akkor már a rossz szándék önmagában, annál inkább pedig a büntető végrehajtására irányzott előkészületi cselekmények büntetéssel volnának sújtandók. Ezen elv elfogadásával büntetni kellene az erkölcsiséggel ellenkező tanok hirdetését, és terjesztését, tekintet nélkül arra: vajjon okozhatott-e, vagy okozhat-e az által vesztély? vagy idéztet-e, vagy idézheti-e elő a konkrét esetben közbotrány? a polgárok erkölcsi érzetének megzavarása? Az utilitarizmus sem állhat ön egyedül és pedig azért nem, mert ezen elmélet alapján az állam „nem azért büntet, hogy a bűnös bűnhődjék, és nem úgy, mint ezt a törvényszegés nagysága kívánja: hanem a büntetés jogalapját az igazságtól elvont mellék célokban találja s ezen célokhoz alkalmazza a büntetés súlyát is.”

Áttérve a büntetések nemeire, a javaslati műben ötféle van megállapítva: halálbüntetés, szabadság és pénzbüntetések, hivatalvesztés és a politikai jogok gyakorlásának ideiglenes felfüggesztése.

A halálbüntetés zárthelyen, nyaktilóval hajtatik végre és pedig felségsejtésnél és az ember élete elleni bűntettekénél. A rögtönbíráskodási esetektől eltekintve, a mai gyakorlat máris csak e két esetben mondja ki a halálbüntetést; de nem hajtják végre, miután 1867 óta ő felsége kegyelmezési folytán e büntetés élethossziglani börtönrre lön mindenkor átváltoztatva.

Mi öszintén megvalljuk, hogy Beccariának nézeteit követve, nem látunk semmi jogos alapot a halálbüntetésre és a végrehajtásánál jövőre nézve tervezett modernizálását csak azon esetben fogadhatnók el, ha a törvényhozás ez embertelen és erkölctelen büntetés föntartása mellett nyilatkoznék.

A szabadságbüntetések 24 órától életfogytiglani lehet és tartamuk a büntett nemeihez idomul. — A tör-

vényjavaslat szerint fegyházbüntetések életfogytiglan vagy időhöz kötve, utóbbinak leghosszabb tartama 15, legrövidebb 2 év, államfogház tartama 1 naptól 15 évig terjedhet, börtön 1 évtől 10 évig, fogház 3 hótól 5 évig, elzárás 24 órától 1 évig.

A pénzbüntetés vagy önállóan vagy mellékbüntetés s 1 firtól 4000 firtig terjedhet.

A fegyházbüntetés országos fegyintézetben hajtatik végre: minden fegyencz büntetése kezdetekor magánzárkába helyeztetik, s büntetésidejének első harmada alatt — legfőlebb azonban egy évig — éjjel s nappal magán elzárásban tartatik, kiszabott munkáját a zárkában tartozik teljesíteni. — Az államfogházra ítélték külön országos fogházban lehetőleg éjjel elkülönítve, nappal pedig többben együtt őriztetnek; az ily államfogyok munkára nem kényszeríthetők, az általuk választandó munkával foglalkozhatnak, saját ruházatukat viselhetik, s maguk élelmezhetik magukat. — A börtönbüntetés kerületi börtönbörtönben hajtatik végre; az illető börtön munkanemei közül szabadon választhatják foglalkozásukat, alávetvük a magán elzárásnak s a börtönpületen kívül csak beleegyezésökkel — de másoktól elkülönítve — foglalkoztathatók. A fogházbüntetés a törvényszék fogházában hajtatik végre; a fogházra ítélték csak egy évnél hosszabb büntetésidőnél vannak éjjeli s nappali magán elzárásnak alávetve; magukat élelmezhetik, s csak az állam általi élelmeztetés esetében kényszeríthetők — a főnebb említett választási joggal — munkára. Az elzárás a járásbíró-sági vagy községi fogházban hajtandó végre. — Fogházra vagy elzárásra ítélt, 20 évnél nem idősb egyéneknek a büntetés — ha 6 hónappal tovább nem terjed, vagy annak 6 hónapot túl nem haladó része — magán elzárásban, illetőleg a hol dologház létezik, ott hajtandó végre. Legalább 3 évi fogházra vagy börtönrre ítélt egyének a büntetés két harmadát — életfogytiglani ítélték 10 évet — kitöltvén, ha a javulásra alapos reményt nyújtanak, közvetítő intézetbe szállíthatók, hol szintén munkával foglalkoztatnak ugyan, de enyhébb bánásmódban részesülnek. Ha ez intézetben magaviseletük által javulásuk reményét megerősítik, az igazságügyminiszter által föltételesen szabadságra bocsáthatók.

Míg a szabadságbüntetések végrehajtására az e határozatoknak megfelelő intézetek nem szerveztettek, azok a főnálló szabályok szerint fogantositandók. — A pénzbüntetés kiszabásánál meghatározandó a szabadságbüntetés tartama is, melyre amaz behajthatlanság esetében átváltoztatandó (egy firtól tízig terjedő összeg helyett egy nap számítható); ha a pénzbüntetés főbüntetésként állított meg, az azt helyettesítő szabadságbüntetésként, 3 hót nem haladhat túl; életfogytig vagy 15 évig tartó szabadságbüntetésnél a pénzbüntetés átváltoztatásának nincs helye. A szabadságbüntetésen fölül — a törvény által meghatározott esetekben — hivatalvesztés s a politikai jogok gyakorlásának ideiglenes felfüggesztése, mint mellékbüntetés, együtt vagy külön állapítandó meg.

A büntett kísérleté mind, a vétségé csak a törvény meghatározta esetekben büntetendő, mindkettő a megállapított büntetés legkisebb mértékén alul, sőt annál enyhébb büntetéssel is. E szabályok szólnak irányadóul a bűnségeket büntetésének megállapításánál is.

Ha a büntettet vagy vétséget 12 éven aluli, vagy 12—16 év közti, de a cselekvény bűnösségének fölismérésére szükséges belátással nem bíró egyén követte el, nem esik büntetés alá, utóbbi azonban 20 éves koráig terjedő dologházra ítelhető, ha pedig képes volt a cselekvény bűnösségét fölismerni, a megállapítottaknál rövidebb idejű s enyhébb nemű szabadságbüntetésre; halálra, a 20 évet meg nem haladott egyén nem ítelhető.

Ha valamely cselekvény a törvény több intézkedését sérti, ezek közül az lesz alkalmazandó, mely a legsúlyos büntetést állapítja meg. Több vétség, vagy vétség s kihágások halmazánál a fogház leghosszabb tartama 1 évvel, az elzárás 6 hóval, több büntett, vagy ezeken fölül más büntetendő cselekvények halmazánál azok legsúlyosb időleges szabadságbüntetése 5 évvel hosszabbítható meg, de e fölemelt büntetés 15 évet nem haladhat meg.

A bűnvádi eljárás megindíthatása megszűnik a bűnös halála, királyi kegyelem és elévülés által. Elévülés áll be a tett elkövetésétől számított 15 év alatt, ha a tetten halál, életfogytiglani fegyház, vagy államfogház, — 10 év alatt, ha öt éven fölül fegyház, öt év alatt, ha a büntetere más büntetés van megállapítva, vétségéknél pedig három év alatt. — A megállapított büntetés végrehajtását ugyanazon okok zárják ki (az elévülési idő ítelését, halál, életfogytiglani fegyháznál husz, több, mint tíz évre határozott fegyház s államfogháznál tizenöt, öt s tíz év közti szabadságbüntetésnél tíz, enyhébb büntetések-nél öt, vétség miatti elítélésnél pedig három év.) Az elévülés joghatálya nem terjed ki a hivatalvesztésre s a politikai jogok gyakorlásának felfüggesztésére.

A büntető törvény tervezetének második része következő rendben intézkedik a büntettek s vétségek külön nemeiről s azok büntetéséről: 1) Felsősejtés (büntetése: halál, életfogytiglani fegyház, s 10—15 évi államfogház); 2) A király, a királyi ház tagjainak bántalmazása s a király megsértése (10—15, illetőleg 5 évig terjedhető fegyház); 3) Hütlenségek (5 évtől életfogytiglan terjedhető fegyház); 4) Lázadás (büntetése — a következőkben csak a maximumokat említjük meg — 15 évi államfogházig terjedhet; az eddig említett büntényekkel a hivatalvesztés s a politikai jogok felfüggesztése is összekapcsolatik); 5) A közhatalom s közhatalom közveges elleni erőszak (5 év és hivatalvesztés); 6) A törvény, közhatalom vagy közhatalom közveges elleni igazgatás (2 év és ezer forint pénzbüntetés, esetleg 5 év); 7) Magánosok elleni erőszak (3 év); 8) A polgárok választási joga ellen elkövetett büntettek s vétségek (5 év, ezer firt pénzbüntetés); 9) A vallás szabad gyakorlata elleniek (2 év, ezer firt pénzbüntetés); 10) A személyes szabadságnak, házjognak, levél- s távirati titoknak köz hivatalnokok általi megsértése (2 év); 11) Pénzhamisítás (tiz év, ezer firt pénzbüntetés); 12) Hamis tanulás és hamis eskü (tizenöt év, három ezer firt pénzbüntetés); 13) Hamis vád (három év); 14) A szemérem elleni büntettek és vétségek (életfogytiglani fegyház); 15) Kettős ház-

ság (öt év); 16) A család elleni büntettek és vétségek (öt év); 17) Rágalom és becsületsértés (egy év, ezer firt pénzbüntetés); 18) Az ember élete elleni büntettek és vétségek (gyilkosság, emberölés, magzatelhajtás, gyermekki-tetés), (halál, két ezer firt pénzbüntetés); 19) Párviadal (három év); 20) Testi sértés (öt év, ezer firt pénzbüntetés); 2) Közegészség elleni büntettek és vétségek (tizenöt év, ezer firt); 22) A személyes szabadságnak magán-személyek általi megsértése (tizenöt év); 23) A levél- s távürröngyítőknek (három hó, ezer firt); 24) A magán-laknak magán-személyek általi megsértése (három év); 25) A titok tiltott fölfedezése (három hó, ezer firt); 26) Lopás (öt év); 27) Rablás és zsarolás (tizenöt év, hivatalvesztés); 28) Sikkasztás és hülsen kezelés (öt év, két ezer forint pénzbüntetés, hivatalvesztés); 29) Jogtalan elsajátítás (6 hó, 2000 firt); 30) Orgazdaság és bűnpártolás (5 év, 500 firt); 31) Csalás (5 év, 2000 firt); 32) Okirathamisítás (10 év); 33) Orvosi s községi hamis bizonyítványok kiállítása és használása (1 év, 200 firt); 34) Bélyeghamisítás (1 év, 2000 firt); 35) A család és vétkes bukás (5 év); 36) Gyujtogatás (életfogytiglani fegyház, hivatalvesztés s polit. jogok fölfüggesztése); 37) Szándékosan vagy gondatlanságból okozott vízáradás (életfogytigl. fegyház, 1000 firt, hivatalvesztés); 38) Vaspályák, hajók, táviratok rongálása s egyéb közvesztélyi cselekmények (életf. fegyház, ezer firt); 39) Más vagyona-nak rongálása (3 év, 2000 firt); 40) Foglyok megszök-tetése (5 év, 200 firt, hivatalvesztés); 41) Katonák szök-tetése, vagy a behívási parancs iránti engedetlenségre, s a védkötelezeteknek e kötelességük megszegésére csá-bitása (5 év, ezer firt, hivatalvesztés, s a polit. jogok fölfüggesztése); 42) Hivatali büntettek s vétségek (tiz év, hivatalvesztés s polit. jogok fölfüggesztése), s végül 43) Ügyvédi visszaélés (5 év, ezer firt, hivatalvesztés s polit. jogok fölfüggesztése.)

A törvényjavaslat tervezete 453 §-ból áll.

Külföld.

Budapest május 6.

Spanyolország. Bilbao fölszabadított: Serrano és Topete urak a spanyol fővárosba tértek vissza s az északi sereg főparancsnokságát Concha tábornagra, kinek a harc sikerében kiváló része van, mert az ő ügyes és bátor operatioi tették lehetővé a carlisták bekerítését, ruházták. Bilbao állapota teljesen kielégítő; a Nervion ismét hajózhatóvá van tette s már megnyitott az idegen hajóknak. Mint Párisból jelentik, a carlisták tizenkét ágyut, tehát tüzérségük legnagyobb részét is igen sok foglyot vesztek. A kormány táviratai valószínűleg igazat mondanak, midőn jelentik, hogy a lázadók teljes bomlásban kezdék meg a visszavonulást. Seregük még nem bírt oly megállapodott szervezettel, hogy a rögtönöz-ve elrendelt visszavonulást nagyobb baj nélkül lehetett volna fogantositani. Magáról a harcról újabb részletek nem igen érkeztek. Csak az látszik bizonyosnak, hogy nagyobbára ágyuharc folyt, mely a carlistáknak sok kárt okozhatott, főleg apríl 28-ik és 29-ik napján, míg a köztársasági csapatok aránylag keveset szenvedtek.

Ezt maguk a május 4-ki carlista sürgönyök sejtetik. Ezek szerint a köztársasági csapatok erős tüzérsége kényszerítette a carlistákat hadállásaik elhagyására. Ha-nem az, amit a sürgönyök ezután mondanak, csakugyan neveltséges hazugság. „A carlista hadsereg még ép — mondja a carlista hír — míg az elenséges sereg 16,000 embert veszített halottakban és sebesültekben s 30,000 emberre van reducálva”. Ha e hír igaz, akkor annál csufosabb a carlistákra nézve, hogy ilyen győnye had-erő által ki hagyták magukat oly fontos posztókból szorítani.

Anglia. Az angol parlament fölsőházának tegnapelőtt ülésében tárgyalásra került lord Russel indítványa, hogy a kormány azon diplomatai okmányok másolatát terjessze elő, melyeket a berlini, bécsi, pétervári és párisi kabinetekkel az európai béke föntartása érdekében váltott. — Lord Derby külügyminiszter határozot-tan visszautasította e kívánságot s azt mondta, hogy azon szerződészek föntartásáról, melyeket Anglia az utolsó években kötött, az ország becsülete és hűsége kezkeszkedik.

A külügyminiszter ez alkalommal Európa általános helyzetéről is szolt. Kijelenti, hogy habár merülnek föl aggályok az európai béke biztonságára nézve, az angol kormány meggyőződése szerint a legközelebbi időben harcziás eseményektől nem lehet tartani. Ha azonban a helyzet változnék, Anglia a béke föntartása érdekében mindent megteend, a mi tehetőségében áll, a nélkül azonban, hogy olyan háboruba hagyja magát bonyolítani, a melyben érdekei nincsenek érintve. E szerint a tory-kormány is a teljes semlegesség elveit tizte ki külpolitikájának irányzóává: vagy más szóval, e téren is magáévá tette a szabadelvű párt politikáját.

Olaszország. Az olasz kormány, tudvalevőleg, az egész országra szoltó új büntető törvényjavaslatot készítetett, mely a halálbüntetés ismét elfogadja, s ottan is újra be akarja hozni, ahol már hosszabb idő óta meg van szüntetve. Természetes, hogy ez főleg Toscanában, mely Európában először törölte el a büntetés e nemét, nagy mozgalmat idézett elő.

Az olasz parlamenthez számtalan kérvény megy a halálbüntetés ellen, s e kérvények támogatására Lucasur, a francia institut tagja Cannesben „Szózat Európa köz-veleményéhez” czimrel rövid fölhívást intézett, melyet a kiválóbb európai lapokhoz is beküldött. A melegen írott fölhívásból a zárszavakat idézzük: „Szivere kötöm Euró-pa minden szabadelvű férfianak, hogy a napi sajtó útján adjon kifejezést azon nagylelkű óhajának, hogy a vér-padnak Toscanában száz év óta történt eltávolítása to-vább is tartson, midőn kimondja, hogy a halálbüntetés, mihelyt egyszer a törvényhozás rendes menetében elő-röletett, az illető országban csak akkor állítható vissza, ha ezt a tapasztalás bizonyítéka szerint a közbiztonság parancsolólag követeli.” E fölhívásnak teljes sikert óhajtunk.

Különfélék.

Budapest, május 6.

Kitüntetések. Királyi őfelsége Schimann Vilmos pénzügyi főtanácsos és a magyar országos pénzügyminiszteri központi számvevőség főnökének, negyvenkét évet meghaladó buzgó és sikeres szolgálatai elismerésül a harmad-osztályú vaskorona-rendet díjmentesen adományozta, s Bell Frigyes erdélyi főkörmányszéki titkárnak végnyugalomba helyezése alkalmából a miniszteri titkári czímet és jelleget adományozta.

Kerti kiállítás. Az olasz királyi „Societa toscana di orticultura” Florenczben folyó évi május 11-től 25-éig tartó nemzetközi kerti terménykiállítást rendez, melyvel fűvészeti értekezlet is lesz összekötve. Hogy ezen kiállításban a részvétel megkönnyítessék, s hogy az ilyen tárgyak a visszaszállításnál is vámentességben részesíthessenek, utasítottaknak a vámhivatalok, hogy azok vámkezelésénél a bizonytalan eladásra szánt tárgyak iránt érvényben lévő szabályok szerint a következő kedvezmények alkalmazása mellett járjanak el: a) az ilyen tárgyakat tartalmazó tartályok a kiviteli vámkezelésnél fél nem bontandók, hanem csak egyszerűen külsőleg szemlélendők meg, s hivatalos zárral látandók el; b) a visszaszállítás alkalmával, melynek ugyanazon vámhivatalon át kell történni, hol a kivitel történt, a tartály felbontása csak akkor követelendő, ha a visszaélésre alapos gyanu forog föl; c) az ekként vámkezelte tárgyakról külön előjegyzési lapstrom vezetendő; azok vámkezeléséért mellékkelték sem követelendő.

A bécsi világkiállítási bizottság, mint a hivatalos lapja, föloszlattatott. A netán még előforduló kiállítási ügyek jövőre a keresk. miniszterium elnöki osztálya által fognak elintéztetni.

Kerkapoly és Tisza Lajos exminisztereknek Pompeibe történt kirándulására vonatkozólag írják a „Hon”-nak, hogy ott Fiorelli senator, a nápolyi múzeum s a pompeji s herculanumi ásatások főigazgatója ásatásokat rendelt el tiszteletükre (oly kitüntetés ez, melyben csak uralkodók és kiváló nevezetességek személyek szoknak részesülni). — „Az ásatás — szól a levél — a stabi kapu mellett, közvetlenül a város fala alatt történt ugyanazon a helyen, hol néhány nappal előbb egy timárműhely fedeztek föl, s mely most előtűk teljesen kibontakozott a kétezredéves sír alól. E házban a börtök áztatására szolgáló épített vízmedencék s a maiaktól semmi sem különböző timárszerszámok találtak. Legérdekesebb lelet volt azonban két emberi őcsontváz hajjal borított koponyákkal, mi eddig Pompejiben sohasem fordult elő s annak tulajdonítható, hogy az eddig lelt csontvázak hamurétegek alatt találtak, melyek a test porhaldúszeit magukkal assimilálták; míg a szóban levő timárműhely lapillusok, tehát nem tömörítő s tapadó anyag alá lévén temetve, a haj a koponya némely részén épen fönmaradt. Van azonban a pompeji hamunak, az emberi test fönmaradását illetőleg egy elvitázhatatlan fontosabb előnye, mely a nagytudományú Fiorelli találmánya által jutott érvényre, és melynek fogva a Pompejiben talált holttestek — mint a kiállított példányokon látható — eredeti alak s fekvésükben szemléltethetők. A hamu ugyanis tömör földd alakulván, az általa eltemetett test helyét tüsen hagyja még akkor is, miután annak korhadásnak kitett részei s ruhaburkolata leváltak már. — Fiorelli tehát, alig hogy csontváznyomra akad, azonnal gypsz-olvadékokat öntet egy nyíláson át ezen a hamu által képződött tökéletes ötvénymintába, honnét egy teljes emberi alak, eredeti fekvésében, arczkifejezésével, ruházatával stb. hűn visszaadva kerül ki, azon különbséggel persze, hogy az egykor hus s ruha helyét most gypsz tölti be. — E művelet a laza lapillus rétegekben nem lévén eszközölhető, a két szerencsétlenül járt timárműhely, vagy tán inkább a város e legszűlső házában menhelyet keresett és sírját lelt elkésett polgárok csontvázai csak darabokban kerültek elő. Tisza és Kerkapoly feszült érdekléssel kísérték a majd 5 órát igénybe vett ásatásokat, köszönetüket fejezve ki Fiorellinek a nekik nyújtott rendkívüli élvezetért. Szükségesnek tartom följegyezni, hogy Fiorelli, ki a délmagyarországi történelmi s régészeti társulatnak is tagja, hazánk iránt a legnagyobb rokonszenvvel, — ami Fiorellink, Pulszky Ferencz iránt pedig valódi kegyelettel viseltetik.”

A „Döntvénytár” X. füzeté megjelent és egy általános tárgymutatóval van ellátva, melyben a „Döntvénytár” összes tíz kötetében foglalt elvi határozatok a polg. rendtartás és egyéb törvények s rendeletek §§-ai szerinti sorozva foglalattak. Azon határozatok, melyek közbejött törvényváltozás vagy későbbi teljes ülési határozatok folytán, avagy mivel csak az átmenetre vonatkoztak, jelentőségüket veszítették, — a tárgymutató sorozatából egészen kihagyattak, a mennyiben ezen határozatok sorszáma csak jegyzetbe foglalva fordulnak elő. A perrendtartás életbe léptetése óta a semmitőszék által teljes ülésben hozott határozatok csillaggal vannak megjelölve. Mindegyik határozatnál az illető folyam kijelölése mellett ki van téve azon sorszám is, mely alatt a „Döntvénytár”-ban egész terjedelmében előfordul. — Ezen általános tárgymutató 19 nyomtatott ivre terjed és könnyebb használhatóság végett az anyagfelosztás szerinti repertoriummal van ellátva, úgy hogy bármely határozat a nagy anyagalmazból azonnal fölhalálható. — Végre a döntvények rendes gyűjteményéből 15 nyomtatott iv foglalattik ezen tekintélyes füzetben, melynek ára 3 ft 50 kr, és a Franklin-társulatnál Budapesten kapható.

Nagy férfiak legújabb fény és árnyképi Kákay Aranytól megjelentek egy 237 lapra terjedő kötetben, melynek tartalma következő: Előszó. I. A svihák. — II. Pulszky Ágoston. — III. B. Kemény Gábor. — IV. Széll Kálmán. — V. Bujanovics Sándor. — VI. Gorove István. — VII. Szilágyi Dezső. — VIII. Hoffmann Pál. — IX. Paczolay János. — X. Móricz Pál. — XI. Gr. Barkóczy János. — XII. Kautz Gyula. — XIII. Horváth Boldizsár. — XIV. Kerkapoly Károly. — XV. Lónyay Menyhért.

A sör-forradalom Németországban és Ausztriában nem megy ki a divatból. Ha Bismarck a szabadsá-

got támadja meg, ha militarizmust, kard-uralmat importál Bajorországba a derék bajor nép meg sem mocezan és sokkal okosabb, semhogy resonirozzon s kardra hányassa magát. Ha azonban nem szabadsági kérdéssről, hanem a sör árának fölemeléséről van szó, ez már egészen más. Bajor atyánkfiai, kik a mecklenburgi nagyherceg vezérlete alatt Baconnal ugyancsak vitélül tartották magukat a francia köztársasági seregek ellenében (honnyóit qui mal'y pense!) hősi tettekbe hevülnek, mihelyt a sörfőzők zsarnokságát kell lektüdeni. Így történt ez a múlt évben Bajorországban, s az idén meg a jó linziek utánózták a bajor sörfogyasztók példáját, s május elsejének komor reggelén még komorabb elősejtelemmel kelt föl ágyából a szép dunai város lakossága; mert a sör-forradalom kitörőfélben volt. A napfolytában azonban hideg eső locsogott az utcákon, mely körülmény a sör-enthusiasták hevéit lehűtötte. A zsarnok sörfőzők, kik a sör árát 4 krral fölebb emelték, már abban reménykedtek, hogy ép börtöl menekülnek. Nem történt úgy. Estére kelve szünt az eső, s kezdődött a csoportosulás, majd a vérszöjlő moraj, végre nyílt támadás. A sörfőződédek ablakait az első roham elpusztítja. A sörshordók sem állhatnak ellent, melyeknek a lázongó tömeg azonnal kiontja lomha vérét, s ezer vérszomjas ajk oltja most ádáz szomját, hevéit, mely erre csakugyan annyira lecsillapult, hogy embervér ontásra nem került a dolog.

Rövid hírek. Prielle Kornélia asszony Kolozsvárt tizszer egymásután zsufolásig telt színházban lépett föl; néhány előadásra még pótszékre is volt szükség. A közönségnek ily nagy érdekelttségét a „Magy. Polgár” páratlanok nevezi. A nevezett művésznő f. hó 2-kán „Gauthier Margit”-ban, s 3-dikán Rákosi „Aesopus”-ában lépett föl, s ez utóbbi darab kiváló szerepét, a Trundusiát Prielle K. szokott művészetével alakította. — Sziligeti Férke k. a. és Beksiacs né-Bogdánovics Krisztin asszony visszatértek esztergomi vendégszerelő-szőkből. A két fiatal színésznő annyira megnyerte az esztergami közönség tetszését, hogy visszatértek alkalmával nagy társaság kísérte őket a hajó-állomáshoz, hol a nevezett fiatal színésznőktől még egyszer ígéretet vettek, hogy nemokára ismét visszatérnek Esztergomba. — Szacsavay Imre, a budapesti színházepeze volt tehetséges növedéke a kolozsvári színházban, mint szerződött tag a napokban lépett föl Feuillet „Julia” című drámájában. — Azon postatitst ellen, ki a károlyfehérvári postáról husz ezer forintot sikkasztott el, a múlt hó 30-án tartották meg a végtárgyalást Jokszmann Nándor elnöke alatt Fehérvárott. A vádlottra a királyi ügyész 16 évi börtönt kért, a törvényszék azonban tekintetbevéve az enyhítő körülményeket, hét évre ítélte el. Mind a vádlott, mind a kir. ügyész fölebbtették az ítéletet. — A nők iskolájának bírálata „ki volt tízve előadásra, de nem fog színe kertülni. Az előkészület alkalmával ugyanis meggyőződtek, hogy Molière ez alkalmi darabja irodalmi értékkel bír ugyan, de hatást nem tenne a közönségre. Akkor, midőn a „Nők iskolája”-t egész heves pártokra szakadozva védte és gáncsolta a párisi közönség, igen érdekes lehetett; de most már csupán könyvbé való. — A „Concordia” jótékonyegylet, mely a közélet terén kitűnő férfiakat tisztelőbeli tagjaivá szokta választani, közelebb Ráth és Kammermayer polgármester urakat igatva té tiszt. tagjai díszes koszorújába. Az illető díszkönyveket e napokban nyújtja az illetőknek a dr. Reich Armin, Wermer és Weisz urakból álló küldöttség, s mind Ráth, mind Kammermayer a derék egylet közérdekű fáradozásait melegen méltányló szavakkal köszönték meg a kitüntetés.

— A tonai térczene Pesten és Budán is hetenkint háromszor fog játszani. — A djóhánytőzökben néhány nap óta új fajta, úgynevezett „görög dohány” árultatik, két lat súlyú 6 krajczáros csomagokban. — A lipótvárosi templom új terveit a városi tanács határozata folytán f. hó 10-től 26-ig a képművészeti társulat helyiségében közszemlére lesznek kitéve. — A fővárosi közkórház igazgatója és első orvosai eddig a városi tanács által nevezettek ki. Dr. Schermann most azt indítványozta, hogy nevezett tisztviselő a városi közgyűlés által választassanak. Az egészségügyi bizottság, mely ez ügyet ma tárgyalta, a kinevezés, vagy választás kérdésének eldöntését a közgyűlésre bizza, maga részéről csak arra kíván szívetni, hogy a választás előtt a választandó személyekre nézve javaslatokat tehessen. — A „Szombati Lapok” és a „Népszó”-ja összeolvadtak és az új lap „Függetlenség” címmel jelen meg. Szerkesztők: Helfy Ignác és Erdey Bódog. — Belényesen a napokban, mint a „Nagy”-hallomás után írja, egy azon vidéken gazdagságáról híres Mandel nevű izraelitát ismeretlen tettesek meggyilkoltak s lakásából 13 ezer frtot raboltak el. Ezen eset azonban mint az idézett lap hozzátesszi, még konstátálva nincs s így meglehet, nem is igaz.

Nemzeti színház. Csütörtök, május 7. „A bolygó hollandi”. Opera 3 fölvonásban.

Táviratok.

Bécs, május 5. (Képviselőház.) A pénzváltást illető interpellációra válaszulva kijelenti a pénzügyminiszter, hogy a kormány örömmel fölhasználja ez alkalmat, hogy a Reichsrath elnapolása előtt még egyszer kifejtse álláspontját a pénzváltással szemközt. A fogyasztás kevesbedése és az azzal járó pangása egyes termelési ágaknak: részint az értékpiazi válság visszahatása, részint a többszörös rossz aratás következménye; és ezáltal lényegesen terhesebbé vált, hogy messze terjedő külföldi forgalmi mi térélek hasonló kedvezőtlen gazdasági viszonyok balsorsában osztoznak velünk. Az államhatalom rendelkezésére álló eszközök nem képesek azon válságot megszüntetni, mely amyi különböző okok összvetőrlődéséből származott. A mennyiben az állam beavatkozása különösen a hitelnyújtás növelése és az építkezés elősegítése által lehetséges volt, az megtörtént a Reichsrath közreműködésével.

A kormány folytonosan igyekszik a törvényesen jó-

vághyott vasútépítések és állami építkezéseket mielőbb teljesíteni. Ha azonban várakozás ellenére a munkatevékenység megakadása nagyobb arányokat öltene, a kormány a körülmények által parancsolt minden rendszabályt létesíteni fog. Ha a salina-jegyek kereslete lényegesen alább nem száll, a kormány a kamatláb mérséklését fogja létesíteni.

A decemberi törvény alapján legközelebb 15 előlegezési pénztár állítatott föl 10.600.000 frt dotációval. Azonkívül a központi vezetés útján még sokkal jelentékenyebb összegek tételnek folyóvá.

A kormány tökéletesen fölfogja a gazdasági helyzet komolyváltát, de nem titkolhatja el magától azt sem, hogy míg azelőtt a tőkeerő túl becslése és minden értékpiazi a közönség könnyenhivése folytán fölverése által vétkeztek, most a gazdasági erő csekélylése és az általános hitelképesség iránti igazolatlan bizalmatlanság következett be, ami a nyereségsovár spekulánsok által kizsákmányolttaott.

A kormány továbbra is nyílt szemmel és meleg szívvel fog a közgazdasági viszonyok fejlesztésén működni, és ha nem érzi is magát hivatva oly károkat, melyeket egyesek hibás spekuláció miatt szenvedtek, az ország költségén orvosolni, mindazáltal az 1872-diki császári kézirat értelmében lehetőleg igyekezni fog a gazdasági bajokat enyhíteni.

A pénzügyminiszter nyilatkozata tetszőssel fogadtatott s Plener azon indítványa, hogy ezen felelet holnapra tárgyalásra kitűzessék, 126 szóval 70 ellen elvetetett.

Ezután a kormány közölte a házzal a falkenau és troppau vasutakról és a Svédországgal kötött keresk. szerződésről szóló törvények szentesítését.

Heilsber indítványt ad be aziránt, hogy a delegatio ne úgy mint eddig az egyes tartományok által, hanem az egész házból választassék.

A gabona és hüvelyes vetemények behozatali vámját megszüntető rendelet jóváhagyatott. A leberg-netreai vasut szintén. A czernovitz vasutitörvényt a jövő ősizakra igéri a keresk. miniszter. A vasuti telekkönyvi törvény végleg elfogadtatott, szintugy a Lichtenstein-féle fidei commissumról és a catastralis hivatalnokokról szóló is. Holnap ülés.

Bécs, május 5. (Urakháza.) A kormány betérjeszté a tőzsdetörvényt és a ház végleg elfogadta a részvénytársulatok fusiojánál az illetékkönyvbitést megállapító törvényt, valamint több vasuti törvényt.

Krakó május 5. A „Czas” bécsi levelezőjének jelentése szerint a krakói és tarnovi püspökségeket egy krakói püspökséggé akarják egyesíteni. Tarnov elvesztene püspökét, Krakó pedig a mostani püspöki helyettes helyett valóságos püspököt kapna.

Berlin, május 5. (A képviselőház ülése.) A megüritült püspökségek kormányzatára vonatkozó törvényjavaslat tárgyalása folytatattván, a kultuszminiszter kijelenté, hogy a politikai vezetője és a kultuszminiszter között az egyházi politika tekintetében semminemű viszály nem forog föl. Szónok azután mondja, hogy oka van kijelenteni, hogy a curia kész volt Svájc iránt engedékenységet tanúsítani, ha csak Poroszország a küzdelemben magára hagyatik. De ki áll jót érte, hogy a pápa azon levelén kívül, melyet múlt évi augusztusban a birodalom első fejedelméhez intézett, még nem irattak egyéb levelek is más fejedelmekhez.

Páris, május 5. Beérkezett tudósítások kitűnő aratási kilátásokat konstátálnak.

Páris, május 5. A katolikus royalista sajtó congressusának nyilatkozatában mondatik: A nemzetgyűlés elvesztene küldetését, ha lemondana hatalmáról mielőtt Franciaországnak kormányt adott volna; az egyedül lehetséges kormány pedig a monarchia. A nyilatkozat azon reményt fejezi ki, hogy a nemzetgyűlés az alkotmánytörvényeket nem fogja megszavazni.

Közgazdaság.

A haza magyar életbiztosító és hitelbank rendkivüli közgyűlést tartott május 6-ikán gr. Forgách Antal elnöke alatt. Képviselve volt 4458 letett részvény 62 részvényes által. A közgyűlés egyedüli tárgyat egy életjáradék biztosítási ügyet képezte, melylyel ingatlan megszerzése áll kapcsolatban. Az ingatlan a halpiazc alduasor és kalaputezai kétemeletes 132.000 frtra becsült ház, mely fölvet becsüszertint 7000 frtot jövedelmez tisztán. Az ingatlan mintegy 60.000 frt tterrel vendő át, s a biztosított házas párnak élethossziglan a nőnek évenként 4000 frt, a férjnek 2000 frt járadék fizetendő. A közgyűlés a fölhatalmazást a ház megszerzésére megadta.

A román vasuti csatlakozás kérdésében tegnap érdekes cikket hozott a „Pesti Napló”, melynek végeredményeül azon esetre, ha Orsovánál is kellend csatlakozás, a tömüsi csatlakozás kiépítése után az arad-lugos-orsovai pálya kiépítését hozza ajánlatba a temesvár-orsovai jelen combinatióval szemben.

A pesti egyleti-bank ügyében a „Hungaria” termében Thuróczy György elnöke alatt a kisebbség gyűlést tartott, amely gyűlésen elhatározatott, hogy a kisebbség érdekeinek képviseletére egy bizottság választassék, mely a részvények átíratásáról gondoskodik, még pedig annál is inkább, mert a kormány a valódi majoritás kipuhatolása végett valószínűleg új közgyűlést tartását fogja elrendelni. Ezen bizottság fölhatalmaztatott továbbá minden darab részvényt 36 forintért váltani be.

A budapesti gabna- és értéktőzsdéről május 6. A gabnatőzsdén egyáltalában nem jelezhető semmi változás. Az értéktőzsdén változatlanul kedvezőbb hangulat uralkodott. A bankpapirok közül a magyar hitelbank 144.50—143.75 kron, a földhitel 54.75—55.50-en a franko-magyar bank 57 frton kelt. A helyi bankok és tukarékpénztárak közül a takaré- és hitel-egylet 48.25—48-ig, a fővárosi 155-ig jött forgalomba. Az értékek kevésse változtak.

Felelős szerkesztő: **Huszár Imre.**
Segéd szerkesztő: **Dr. Kakujay Gyula.**

